

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK 47. ELNÖKÉNEK BEIKTATÁSA

BEKE-MARTOS JUDIT

ELTE ÁJK

JOGTÖRTÉNETI KUTATÁSOK

A SZERZŐ:

DR. BEKE-MARTOS JUDIT

TUDOMÁNYOS MUNKATÁRS

RUHR-UNIVERSITÄT BOCHUM

JUDIT.BEKE-MARTOS@RUB.DE

2025. január 27.

Donald Trump Grover Cleveland után csupán a második az amerikai történelemben, akinek úgy sikerült második négy évre elnökválasztást nyernie, hogy előtte már elvesztett egy választást. Ennek megfelelően ő az USA 45. és egyben 47. elnöke is. Az elnöki beiktatási nap mind a ceremóniális legitimáció, mind pedig a hagyományos szimpontjából megfelelően zajlott. Az már más kérdés, hogy Trump beiktatási beszédében, és az azóta eltelt első néhány napban mennyire egyértelműen jelezte elképzeléseit a saját és azon keresztül a világ összes államának következő négy évről.

A választási év novemberének első hétfőjét követő kedden a megválasztott amerikai elnököt 1937 óta a rákövetkező év január 20-án, déli 12-kor iktatják hivatalába. A ceremóniális legitimációs aktus egyetlen, a szövetségi alkotmányban is szabályozott eleme, az elnöki eskü, amelyet az amerikai Legfelsőbb Bíróság elnökének közreműködésével, lehetőleg a szélesebb körű nyilvánosság előtt tesz le a megválasztott elnök. A beiktatási nap minden további eleme bár a hagyománynak megfelelő, jogi relevanciával nem bír. 1789 óta nagyjából a következő napirend alakult ki: a megválasztott elnök reggel isztentiszteleten vesz részt, majd a még hivatalban lévő elnök meghívására látogatást tesz a Fehér Házban. Onnan a hivatalban lévő és a megválasztott elnök közös – korábban hintóban, mára már – autóban, díszmenet kíséretében teszi meg az utat a Capitolium épületéhez, amely beiktatási felvonulásként ismert. A ceremónia, 1817 óta a szabadban, kezdetben a Capitolium keleti, később a nyugati oldalán rendezték meg. Maga a ceremónia többnyire közös imával kezdődik. Ezután az alelnök tesz esküt az általa választott személy közreműködésével. Az elnöki eskütétel után, az immár beiktatott és így módon legitimált elnök beiktatási beszédet mond, melyben körvonalazza terveit az azt követő négy évre. A hivatalos rész többnyire áldással zárul. Zenei elemek és esetleges költemények gazdagítják a programot. Az új elnök tipikusan díszmenet kíséretében tér vissza a Capitolium épületétől a Fehér Házba, mely felvonulás tovább folytatódik, azt követően is, hogy az elnök megérkezett új lakhelyére. Az ebéd, illetve az este folyamán megrendezett minden beiktatáskor kicsit eltérőek, de többnyire részei a hivatalos program-

sével, lehetőleg a szélesebb körű nyilvánosság előtt tesz le a megválasztott elnök. A beiktatási nap minden további eleme bár a hagyománynak megfelelő, jogi relevanciával nem bír. 1789 óta nagyjából a következő napirend alakult ki: a megválasztott elnök reggel isztentiszteleten vesz részt, majd a még hivatalban lévő elnök meghívására látogatást tesz a Fehér Házban. Onnan a hivatalban lévő és a megválasztott elnök közös – korábban hintóban, mára már – autóban, díszmenet kíséretében teszi meg az utat a Capitolium épületéhez, amely beiktatási felvonulásként ismert. A ceremónia, 1817 óta a szabadban, kezdetben a Capitolium keleti, később a nyugati oldalán rendezték meg. Maga a ceremónia többnyire közös imával kezdődik. Ezután az alelnök tesz esküt az általa választott személy közreműködésével. Az elnöki eskütétel után, az immár beiktatott és így módon legitimált elnök beiktatási beszédet mond, melyben körvonalazza terveit az azt követő négy évre. A hivatalos rész többnyire áldással zárul. Zenei elemek és esetleges költemények gazdagítják a programot. Az új elnök tipikusan díszmenet kíséretében tér vissza a Capitolium épületétől a Fehér Házba, mely felvonulás tovább folytatódik, azt követően is, hogy az elnök megérkezett új lakhelyére. Az ebéd, illetve az este folyamán megrendezett minden beiktatáskor kicsit eltérőek, de többnyire részei a hivatalos program-

sorozatnak.

A legelső elnöki beiktatásra, George Washington első beiktatására 1789. április 30-án került sor New Yorkban, ahol akkor – főváros hiányában – a szövetségi szervek ülészek.

Lényegi elem az elnöki eskütétel volt, melyet Washington rövid beszéde követett. Az esküt az erkélyen tette le az elnök, New York állam Legfelsőbb Bíróságának elnöke, Robert L. Livingston közreműködésével, de beszédét már a Federal Hall második emeletén levő szenátusi ülésteremben tartotta. Washington második beiktatása (1793)¹ és John Adamsé (1797) hasonlóan zajlott, de immár a szövetségi kormány ideiglenes székhelyén, Philadelphiában a Congress Hall épületében, a szenátusi teremben. Az első fővárosi beiktatás Thomas Jeffersoné volt (1801) a Capitolium épületében, annak félkész szenátusi szárnyában. Jefferson második (1805) és James Madison első (1809) beiktatása ugyanígy a Capitolium szenátusi épületében zajlott. Madison második (1813) beiktatása szintén beltéren volt, de nem egyértelmű a forrásokból, hogy melyik helyszínen. Ennek oka, hogy az 1812-es angol-amerikai háborúban az angol csapatok, amikor elérték a szövetségi fővárost, majdnem minden épületet felgyújtottak és a Capitolium épülete is áldozatul esett a tűznek.² A helyiek rendkívüli igyekezetének köszönhetően rendelkezésre állt egy ideiglenes kongresszusi épület, hogy az 1816-os elnökválasztáson győztes James Monroe-t beiktassák. Monroe azonban összeveszett Henry Clay-jel, a

Képviselőház elnökével, mert azt akarta, hogy a kényelmetlen képviselőházi székek helyére hozzák át a szenátusi foteleket. Clay azonban úgy vélte, hogy a csekély források miatt kényelmetlenek a képviselőházi székek és ennek demonstrálása érdekében nem kívánta a kényelmes fotelekkel azokat helyettesíteni. Monroe megsértődött és így beiktatási ceremóniáját a szabadba helyezte át.³ Ez 1817-ben azt jelentette, hogy az alelnöki eskütétel lezajlott az épületen belül, majd a vendégek kimentek az épület előtt felállított lelátókra és ott hallgatták az elnöki beszédet és az azt követő eskütételt. Monroe döntése annak ellenére hagyományt teremtett, hogy az ő második, 1821-es beiktatását beltéren kellett megtartani az extrém időjárás miatt.⁴ John Quincy Adams (1825) beiktatása is a képviselőházi teremben zajlott, ahogy Andrew Jackson mindkét esküjét (1829 és 1833) a képviselőházi teremben tette le John Marshall bíró előtt, még ha a második beiktatáskor ki is ment a Capitolium lépcsőjére elmondani beszédét. Van Buren 1837-es beiktatása óta az elnöki eskütétel⁵ szinte mindig a szabadban, a Capitolium keleti és 1811 óta a nyugati oszlopcsarnoka elé felállított lelátókon zajlik. 1833 után csak 1909-ben kellett az időjárás miatt beltéren, a szenátusi teremben lebonyolítani az elnöki eskütételt. Legutóbb 1985-ben, Ronald Reagan második beiktatásánál szintén a cudar időjárás miatt beltéren, a Capitolium kupolatermében tartották meg a beiktatási ceremóniát. Ezt a döntést az elnök és tanácsadói többnyire az utolsó pillanatban hozzák meg,

de Trump már 2025. január 17-én úgy döntött, hogy Reagan mintáját követve beltéren, a Rotundában tartják meg az egész ceremóniát.

2025. január 20-a napos, de hideg és szeles nap volt Washingtonban.

A Trump házaspár istentiszteleten vett részt, majd a még hivatalban lévő elnök, Joe Biden meghívására a Fehér Házba látogattak. Onnan Biden és Trump egy autóban utazott a Capitoliumba, ahol a terembe való be-bocsátás és a meghívott vendégek bejelentése kissé döcögve haladt. Némi késéssel, de végül megkezdődött a beiktatási ceremónia. Kiemelkedő elemek voltak Christopher Macchio tenorista „Oh, America” interpretációja az amerikai hadsereg zenekarának kíséretében, melyet 11:45-kor Amy Klobuchar szenátor, a JCCIC (Joint Congressional Committee of the Inaugural Ceremonies, azaz a beiktatási ceremónia közös kongresszusi bizottságának) elnökőjének köszöntője követett. Deb Fischer szenátor, a JCCIC tagja kérte fel a két egyházi személyt az imák megtartására, így először Timothy Dolan majd Franklin Graham hívta közös imádkozásra a jelenlévőket. 11:58 perckor J.D. Vance, a megválasztott alelnök letette az esküt, amelyet felkérésére a Legfelsőbb Bíróság bírójá, Brett Kavanaugh adminisztrált. 12:01 perckor Donald Trump letette az alkotmányban előírt hivatali esküt, amelyet a Legfelsőbb Bíróság elnöke, John Roberts Jr. adminisztrált. Ezt követte a „Hail to the Chief”, azaz a nem hivatalos elnöki himnusz, melyet az ame-

rikai tengerészet zenekara játszott, míg elhangzott a 21 ágyúdörgés az új elnök tiszteletére. 12:08 perctől Trump körülbelül 20 perces beiktatási beszédet tartott. Némi technikai nehézségeket követően Carrie Underwood a katonai kórossal elénekelt az „America the Beautiful” című dalt, majd három áldással zárult a ceremónia, amelyeket Ari Berman, Lorenzo Sewell és Frank Mann mondott el. A Trump házaspár megebedelt, majd „vissza”-tért a Fehér Házba, ahol már 2017. január 20-a és 2021. január 20-a között éltek. Az este folyamán három beiktatási bálon vettek részt és ünnepeltek.

A 2025-ös beiktatás a ceremóniális legitimációt illetően teljes körű volt,

kétség nem férhet ahhoz, hogy Trump a hivatali esküt letette, és választási győzelmét követően ezzel ő lett az USA elnöke a következő négy évre. Talán meglepő, hogy Trump számos olyan programpontra megőrizte a hagyományt, amelyeket ő maga négy évvel ezelőtt, amikor távoznia kellett a Fehér Házból, nem volt hajlandó megtartani. Aggasztó csupán a beiktatási beszédének tartalma volt, amely függetlenül a beszéd minőségétől, valamint kevésbé magasztos hangvételétől egyértelműen jelezte, hogy az Amerikai Egyesült Államok történelmében új korszak indul, amely kihatással lesz az egész világra.

Hivatkozások:

¹ 1793-tól 1933-ig mindig március 4-én volt az elnöki beiktatás.

² Beke-Martos Judit: Állami legitimációs eljárások és államfői jogkör 1867-1918 között, Budapest, 2012.

Kossuth Kiadó, 99-115. p.

³ Boller, Paul F. Jr.: Presidential Inaugurations, USA, 2002. A Harvest Book, Harcourt, Inc. 126. p.

⁴ Kittler, Glenn D.: Hail to the Chief! - The Inauguration Days of Our Presidents, Philadelphia, New York, 1965. Chilton Books, 31. p.

⁵ A területi korlátok miatt itt csak a négyévente megrendezett, szokásos elnöki ceremóniákról van szó. Az amerikai történelemben az alelnöki szukcesszióknak külön története van és minden alelnököt hivatalba iktattak, de az ő inaugurációjuk mindig egyéni volt. Bővebben lásd: Beke-Martos Judit: Az amerikai alelnöki szukcessziók rövid története, in: Kis Norbert - Peres Zsuzsanna (szerk.): Ünnepi tanulmányok Máthé Gábor oktatói pályafutásának 50. jubileumára - Studia sollemnia scientiarum politico-cameralium, Budapest, 2017. Dialóg Campus Kiadó, 89-97. p.

Képek elérhetősége:

1. oldal: Donald Trump eskütétele.

Forrás: [https://](https://images.app.goo.gl/i3H4SGPaZenx8RrNA)

images.app.goo.gl/i3H4SGPaZenx8RrNA

Letöltve: 2025. január 26.